

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 241/2020
26.10.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиоца ГИПСАРТ доо Суботица, ул. Старине Новака бр. 7, чији је пуномоћник Бисерка Крпић, адвокат у ..., против туженог КЕРА-ГРАНИТ доо Сомбор, ул. Лазе Костића бр. 6, кога у својству привременог заступника по решењу Привредног суда у Сомбору П 8/16 од 29.12.2016. године заступа адвокат Милан Мраковић, адвокат у ..., ради исплате стеченог без основа и накнаде штете, вредност предмета спора 22.394.989,47 динара, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Привредног апелационог суда Пж 3456/18 од 16.01.2020. године, у седници већа одржаној дана 26.10.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Привредног апелационог суда Пж 3456/18 од 16.01.2020. године.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П бр. 8/2016 од 21.03.2018. године у првом и другом ставу изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да тужиоцу исплати износ од 187.327,39 ЕУР у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан исплате са законском затезном каматом почев од 11.12.2015. године до исплате. Ставом трећим изреке одбијен је тужбени захтев тужиоца да се тужени обавезе да тужиоцу исплати законску затезну камату на износ главног дуга од 187.327,39 ЕУР за период од 14.05.2015. године до 10.12.2015. године. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиоцу на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 1.433.999,60 динара са затезном каматом.

Пресудом Привредног апелационог суда Пж 3456/18 од 16.01.2020. године одбијена је жалба туженог као неоснована и наведена првостепена пресуда је потврђена у ставу један, два и четири изреке.

Против другостепене пресуде тужени је изјавио благовремену и дозвољену ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је одлучио да ревизија туженог није основана.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Нису основани ревизијски наводи туженог којима се указује да је другостепена одлука донета уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, јер је тужбу требало одбацити због непостојања правног интереса из разлога што је тужилац располагао веродостојним исправама из члана 18. ЗИО и могао да започне поступак по предлогу за извршење на основу веродостојних исправа. Оцена постојања правног интереса за подношење тужбе ограничена је на поступак њеног претходног испитивања, те побијана пресуда није донета уз битну повреду одредаба парничног поступка учињену од стране другостепеног суда. Ревизијски наводи у делу којим се указује на погрешно оцену појединих писаних доказа у списима, исказа сведока и налаза и мишљења судског вештака, по садржини представљају указивање да је побијана одлука захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. ст. 1. Закона о парничном поступку, а у вези са чланом 8. Закона о парничном поступку. Међутим, другостепени суд је одлуку засновао на чињеничном стању које је првостепени суд утврдио оценом доказа, па нема такве битне повреде поступка пред другостепеним судом, јер докази нису били цењени у поступку доношења одлуке која се побија ревизијом. Поред тога неосновано се ревизијом указује да је побијаном одлуком у погледу затезне камате прекорачен тужбени захтев и тиме учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. ст. 1. Закона о парничном поступку, а у вези са чланом 393. Закона о парничном поступку. Пред другостепеним судом није учињена оваква битна повреда одредаба парничног поступка. Потврђена је првостепена пресуда у одлуци о тужбеном захтеву како га је тужилац поставио. Наводи ревидента у суштини се тичу примене материјалног права, јер истиче да тужиоцу није могла бити досуђена законска затезна камата јер је главница дуга исказана у евро валути, у динарској противвредности према средњем курсу НБС на дан исплате, када се не зна дан исплате. Ови наводи ревизије не стоје, о чему ће даље бити речи.

Према утврђеном чињеничном стању тужени је био ангажован као подизвођач на објекту фабрике за ткање, бојење и дораду тканине FLASH SRB у Апатину, од стране главног извођача Capellary construction доо Нови Сад, те је даље ангажовао тужиоца ради извођења молерских и гипсарских радова. У вези овог посла добио је понуду тужиоца за извођење сувомонтажних радова (гипсарских радова), по којој је између парничних странака закључен Уговор о уступању радова бр. 09/14-КГ-ГА, којим тужени као наручилац уступа тужиоцу као извођачу наведене радове. Уговорен је укупна вредност радова од 9.268,49 ЕУР са урачунатим ПДВ, али тако да се цена радова уговара према стварно изведеним количинама, односно не обухвата вредност непредвиђених радова, вишкова радова и иакнадних радова, као и да се сви ови радови обрачунавају додатно. За обрачун накнаде за изведене радове је било уговорено да се врши привременим и окончаном ситуацијом, а које се издају на основу оверене грађевинске књиге. Начин плаћања накнаде је био предвиђен авансно и то 50% вредности уговорених радова, док ће се по привременим ситуацијама плаћати 90% овереног износа, а да ће се део износа од 10% задржавати као депозит на име гаранције, који ће бити исплаћен 180 дана од примопредаје радова између наручиоца и извођача, која треба да буде извршена комисијски уз састављање одговарајућег записника. Тај уговор је потписан од уговорних страна. У вези ангажовања тужиоца и за извођење молерских радова сачињена је исправа означена као уговор о уступању

радова бр. 04/14-КГ-ГА од 19.05.2014. године за укупну вредност у износу од 63.687,48 ЕУР са описаним и условима плаћања на исти начина као и у уговору од 04.11.2014. године, при чему овај уговор није био потписан. Утврђено је да је у зависности од степена довршеност радова, након усаглашавања тужиоца и туженог, тужилац испоставио туженом осам привремених ситуација за изведене гипсарске и молерске радове са спецификацијом, при чему су оверене од стране надзорног органа само V и VI, коју је тужени примио 02.04.2015. године. Тужилац је за туженог обавио и накнадне молерско-гипсарске радове, на истом објекту, поводом којих је сачињен текст анекса уговора која није био потписан од странака, на чему је тужилац инсистирао, а представник туженог АА, који је вршио надзор над извођењем радова и са којим је тужилац углавном и комуницирао, одговорио путем мејла на начин да ће анекс бити достављен. Тужилац је за туженог извео молерске радове у вредности од 97.560,65 ЕУР, гипсарске радове у износу од 134.726,13 ЕУР и накнаде радове у вредности од 5.038,66 ЕУР без ПДВ, а до 15.10.2015. године до када се обрачунавао ПДВ од 20% на грађевинске радове тужилац је фактурисао туженом вредност од 179.881,35 ЕУР, што са обрачунатим ПДВ износи 215.857,63 ЕУР. Тужилац је туженом извршио радове и у вредности од 57.444,09 ЕУР, за које није фактурисао, због чега, уколико се узме укупан износ дуга туженог и његова плаћања у износу од 85.974,39 ЕУР, преостаје дуг у износу од 181.327,39 ЕУР. Сви радови које је извео тужилац садржани су у грађевински дневницима и књигама туженог који су оверени од стране главног извођача Capellary construction доо Нови Сад, а тужени је свом наручиоцу дао и изјаву о квалитету изведених радова, док су тужилац и означени главни извођач оверили изјаву о усклађености изведених радова са траженим нормативима квалитета. У односу на објектат поводом кога је тужилац изводио за туженог спорне радове издата је употребна дозвола Општинске управе Апатин дана 11.12.2015. године.

На темељу тако утврђених чињеница првостепени суд налази да је између парничних странака постојао договор о извођењу радова које је тужилац фактурисао туженом, као и да је те радове тужилац извршио. Налази да је између парничних странака закључен усмени уговор о грађењу који је пуноважан, иако није закључен у писаној форми, с обзиром на то да је у потпуности извршен, сходно члану 73. Закона о облигационим односима. Како постоји дуг туженог према тужиоцу за изведене радове у износу од 187.327,39 ЕУР, првостепени суд је применом члана 262. Закона о облигационим односима обавезао туженог на исплату наведеног износа, у динарској противвредности на дан исплате по средњем курсу НБС. Иако између странака није извршена примопредаја радова, првостепени суд сматра да су даном издавања употребне дозволе за целокупан објектат сви радови примљени од стране туженог, због чега му од тог тренутка тужиоцу признаје право на законске затезне камате. Сматра да би захтев тужиоца био основан и уколико би се на пословни однос парничних странака применила правила о стицању без основа.

Другостепени суд не прихвата у потпуности закључак првостепеног суда у примени материјалног права. Сматра да се на пословни однос парничних странака из кога је настало спорно потраживање примењују правила уговора о делу из члана 600. Закона о облигационим односима, јер радови које тужилац треба да обави нису били грађевински радови, и да уговор поводом радова чију исплату захтева тужилац није морао да буде закључен у писаној форми. Узимајући у обзир да је тужени наплатио од главног извођача све радове које је за њега претходно извео тужилац, као и то да је инвеститор примио радове прибављањем употребне дозволе објекта у којем су радови

изведени, другостепени суд налази да тужилац основано потражује од туженог накнаду за изведене радове у износу од 187.327,39 ЕУР са припадајућом затезном каматом.

Према оцени Врховног касационог суда, другостепени суд је правилно применио материјално право када је закључио да у границама утврђеног чињеничног стања постоји потраживање тужиоца према туженом на име извршених радова из уговора о делу из члана 600. Закона о облигационим односима.

Ревизијом туженог оспорава се изнето становиште нижестепених судова. По наводима ревидента, пословни однос парничних странака није представљао уговор делу, већ уговор о грађењу, што произилази из уговорене обавезе вођења грађевинских дневника и испостављања привремених ситуација, те да су уговорени радови на грађевинском објекту. Указује да су фактурисани радови тужиоца суштински били грађевински радови, због чега је и уговор између парничних странака морао бити закључен у писаној форми. Наводи да су тужиоцу плаћени сви радови који су били уговорени, те да тужени није у обавези да плати тужиоцу радове који су изведени без његовог налога и сагласности.

Врховни касациони суд не прихвата ревизијске наводе туженог.

Према члану 630. Закона о облигационим односима уговор о грађењу је двострано обавезни теретни уговор којим се извођач обавезује да према одређеном пројекту сагради у уговореном року одређену грађевину на одређеном земљишту, или да на таквом земљишту, односно на већ постојећем објекту изврши какве друге грађевинске радове, док се наручилац обавезује да му за то исплати одређену накнаду. Предмет обавезе извођача из уговора о грађењу може бити разноврстан, али је увек сложен, односно обухвата више појединачних операција чији је крајњи резултат настанак грађевинског објекта, па је то и претежни елемент овог уговора. Уговор о грађењу је именовани уговор, али је по својој природи специфична врста уговора о делу, како то произлази и из саме законске дефиниције, те законодавац претеже и примену правила уговора о делу на одговорност за недостатке грађевине из уговора о грађењу. Разграничење уговора о грађењу и уговора о делу, из члана 600. Закона о облигационим односима, којим уговором се посленик, извођач радова обавезује да обави одређени посао, као што је извршење неког физичког или интелектуалног рада и сл., а наручилац се обавезује да му за то плати накнаду, суштински се своди на квантитативну дистинкцију, а не квалитативну. Грађевински радови већег обима су предмет уговора о грађењу, а занатски послови, мањег обима у односу на претходне, могу бити предмет уговора о делу. Претежни елемент овог уговора чине радови, тј. обавеза чињења, а не настанак објекта, односно грађевине.

Пословни однос парничних странака у конкретном случају подразумевао је ангажовање тужиоца за извођење молерских и гипсарских радова на одређеном објекту који су му поверени од стране туженог. Врста ових радова није изражено грађевинска, већ представља уобичајене занатске услуге, не могу се рашчланити на простије послове, па све наведено у целини указује да уговорни однос у којем су се налазиле парничне странке одговара уговору о делу из члана 600. Закона о облигационим односима, како то правилно закључује другостепени суд.

Без утицаја су ревизијски наводи туженог у делу којим се природа уговорног односа са тужиоцем доводи у вези са обавезом вођења грађевинских дневника и испостављања привремених ситуација. Начин на који је уређено извршавање међусобних обавеза поводом посла који представља уобичајене занатске радове, не може изменити правну квалификацију конкретног уговорног односа парничних странака као уговора о делу, у напред изнетом смислу. Следи да за закључење предметних уговора између парничних странака није био неопходан услов да су сачињени у писаној форми. Напротив, тиме што је тужени увео тужиоца у посао и тиме што су сви уговорени и накнадни молерски и гипсарски радови извршени, указује да је између парничних странака свакако постојао уговор о делу, без обзира на то да ли су оне о томе сачиниле писану исправу или не. Како су радови које је тужилац извео примљени без примедби, а објект у којем су извођени добио и употребну дозволу, то је тужени у својству наручиоца посла обавезан да тужиоцу исплати накнаду за извршене услуге. Овакав закључак утемељење налази у томе што је управо тужени све радове које је тужилац за њега извео по врсти и количини даље предао главном извођачу. Према утврђеном чињеничном стању током првостепеног поступка у односу на укупну вредност свих изведених радова и извршена плаћања, преостаје дуг туженог према тужиоцу управо у износу од 187.327,39 ЕУР у динарској противвредности на дан исплате, са припадајућом затезном каматом, што правилно закључују нижестепени судови. Насупрот наводима ревизије, на тако одређену новчану обавезу за случај доцње у испуњењу, повериоцу припада затезна камата прописана у члану 4. и 5. Закона о затезној камати, при чему се исплата такве девизне обавезе у целини тужбом може тражити само у динарској противвредности на дан плаћања.

То су разлози због којих је Врховни касациони суд применом одредбе члана 414. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа, судија
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић